

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederiz.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

(Mardin Milletvekili)

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Maraş merkezli depremler, Türkiye ve Suriye'de 7 milyondan fazla çocuğu doğrudan etkilemiş; çocukların yaşam, gelişim, korunma ve katılım hakları üzerinde derin ve kalıcı tahribatlar yaratmıştır. Aradan geçen üç yıla rağmen, depremden etkilenen illerde çocuklara yönelik kamusal hizmetlerin acil müdahale düzeyinden çıkartılarak bütüncül, uzun vadeli ve hak temelli bir çocuk politikasına dönüştürülemediği görülmektedir.

Deprem öncesinde de yoksulluk, eşitsizlik, ayrımcılık ve kamusal hizmetlere erişimdeki sorunlardan en fazla etkilenen toplumsal grupların başında gelen çocuklar, deprem sonrası süreçte çok katmanlı bir ihmal rejimi ile karşı karşıya bırakılmıştır. Barınma koşullarının güvencesizliği, derinleşen yoksulluk, ebeveynlerin çalışma zorunluluğu nedeniyle bakım ve destekten yoksun kalma, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan yapısal sorunlar ve uygulamadaki aksaklıklar çocukların fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimlerini doğrudan tehdit etmektedir.

Özellikle deprem sonrası kayıp veya refakatsiz kalan çocuklara ilişkin kamuoyuna yansıyan çelişkili açıklamalar, veri paylaşımındaki ketumluk ve etkili bir izleme-kayıt sisteminin kurulmamış olması, çocukların korunmasına ilişkin ciddi kaygılara yol açmaktadır. Çocukların güvenliği ve üstün yararı devletin asli sorumluluğu iken, deprem bölgelerinde kimi sosyal hizmet uygulamalarının tarikat ve cemaatlerle bağlantılı dernek ve vakıflar eliyle yürütülmesi, kamusal sorumluluğun fiilen devredildiğini göstermektedir.

Öte yandan, deprem sonrası travma yaşayan çocuklara yönelik psiko-sosyal destek hizmetlerinin niteliği, yaygınlığı ve sürdürülebilirliği konusunda kamuoyuna açıklanmış kapsamlı bir veri bulunmamaktadır. Engelli ve farklı gelişim türlerindeki çocuklar başta olmak

üzere, eşitsiz koşullarda yaşayan çocuklar için ayrımcılık ve dışlanma, deprem koşullarında daha da derinleşmiş; çocuklar toplumsal yaşamdan adeta izole edilmiştir.

Bu bağlamda;

1. 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenen illerde, 2025 yılı itibarıyla, Bakanlığınız kayıtlarına göre depremden doğrudan etkilenen çocuk sayısı kaçtır? Bu sayı il, yaş grubu ve cinsiyete göre nasıl dağılmaktadır?
2. Deprem sonrası kayıp olduğu bildirilen, refakatsiz kalan veya geçici olarak ailesinden ayrılan çocuklara ilişkin Bakanlığınızca tutulan kayıtlar nelerdir? Bu çocuklardan kaç ailelerine teslim edilmiştir, kaç hâlen Bakanlık bakımındadır?
3. Sizler ve ilgili kurumlar tarafından daha önce yapılan “Depremzede çocuklardan bir tanesi bile kayıp değildir” yönündeki açıklama hangi somut veri ve kayıt sistemine dayanmaktadır?
4. Depremden etkilenen çocuklardan kaç, Bakanlığınıza bağlı kurumlar dışında, dernek, vakıf, tarikat veya cemaatlerle bağlantılı olduğu kamuoyuna yansıyan yapılarla yönlendirilmiştir? Bu yönlendirmelerin hukuki dayanağı nedir?
5. Deprem bölgelerindeki çadır ve konteyner kentlerde çocuklara yönelik sosyal hizmetlerin yürütülmesinde, Bakanlığınızın protokol imzaladığı dernek ve vakıflar hangileridir?
6. Depremden etkilenen çocuklara yönelik psiko-sosyal destek hizmetleri hangi kurumlar eliyle yürütülmektedir? Bu hizmetlerden bugüne kadar kaç çocuk faydalanmıştır?
7. Deprem sonrası travma yaşayan çocuklara yönelik travmaya duyarlı uzun vadeli izleme programları oluşturulmuş mudur?
8. Deprem bölgelerinde yaşayan çocukların beslenme durumuna ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir tarama çalışması var mıdır?
9. Deprem sonrası yoksullaşma nedeniyle Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) kapsamına alınan çocuk sayısı kaçtır?
10. Deprem bölgelerinde çocukların işçileştirilme süreçlerine ilişkin Bakanlığınızın tespitleri nelerdir?
11. Konteyner ve çadır kentlerde yaşayan çocuklara yönelik çocuk dostu alanlar oluşturulmuş mudur? Bu alanlar kimler tarafından idare edilmekte ve denetlenmektedir?
12. Deprem sonrası çocukların sağlık hizmetlerine ve çocukluk çağı aşlarına erişimi konusunda Bakanlığınızın Sağlık Bakanlığı ile yürüttüğü ortak çalışmalar nelerdir?

13. Engelli ve farklı gelişen çocuklara yönelik özel destek ve bakım hizmetlerinden kaç çocuk faydalanmaktadır?
14. Deprem bölgelerinde çocuklara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde kurumlar arası veri paylaşımı nasıl sağlanmaktadır?
15. Deprem sonrası barınma koşullarının çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir etki analizi bulunmakta mıdır?
16. Çocukların kendilerini ilgilendiren kararlara katılımını sağlamak amacıyla herhangi bir çocuk katılım mekanizması oluşturulmuş mudur?
17. Depremden etkilenen çocuklara yönelik politikalar bakımından Bakanlığınız kriz halinin sona erdiğini hangi ölçütlere göre değerlendirmektedir?